

Održan Info dan povodom Dana planete Zemlje **Naša snaga, Naš grad, Naša Planeta**

Sekretarijat za zaštitu životne sredine, Opštine Nikšić, organizovao je Info dan povodom 22.aprila Dana planete Zemlje, na kom su potpisnici memoradnума o saradnji na kampanji „Naš Grad, Naš od(b)raz predstavili svoje aktivnosti.

REZULTATI GRAĐANSKOG
MONITORINGA KVALITETA VAZDUHA
ZA MART 2026. GODINE

PREDLOŽENA PODRUČJA NATURA 2000
ZA KOPNENI DIO TERITORIJE CRNE
GORE

AKCIJA ČIŠĆENJA VELIKE PLAŽE U
OKVIRU PROJEKTA UPRAVLJANJA
PLASTIČNIM OTPADOM

LIFE poziv za dostavu projektnih predloga objavljen je 24. aprila. Sve informacije dostupne su na portalu Funding & Tender Opportunities.

EU LIFE info dani održaće se online od 28. do 30. aprila 2026. godine.

Prijatelj broja

AGENCIJA ZA ZAŠTITU
ŽIVOTNE SREDINE
CRNE GORE

Sadržaj |

EKOSKOP: Građanski monitoring kvaliteta vazduha za mart 2026	2
EUROSKOP: Predložena područja NATURA 2000 za kopneni dio teritorije Crne Gore	3
U Nikšiću održan info dan povodom Dana Planete: Naša Snaga, Naš Grad, Naša Planeta	4
Edukujte se o zmijama: Aplikacija Zmije Crne Gore.....	4
AKTUELNOSTI	5
Medijske aktivnosti Ekoloških pokreta „Ozon”	11
ECO CHAT	13

IMPRESSUM

Elektronski bilten „Ekolog”

ISSN 1800-7031

Osnivač i izdavač:

Ekološki pokret „Ozon”

Glavni i odgovorni urednik:

Aleksandar Perović

Redakcija:

Dr Nikola Perović, mr Radoš Đurović

Distribucija:

Besplatna, elektronskom poštom

Tiraž:

Neograničen

Adresa redakcije:

Serdara Jola Piletića 1
81 400 Nikšić

☎ 040 206 564 ✉ office@ozon.org.me

www.ozon.org.me

ozonmne

ozonmne

Riječ urednika |

Piše: Aleksandar Perović

April je mjesec kada se širom svijeta obilježava Dan planete Zemlje, jedan od najvažnijih ekoloških datuma. Ovogodišnji slogan „Naša snaga, Naša planeta” potvrđuje da je i slogan kampanje „Nša Grad, Naš od(b)raz ušao u suštinu ekološke filozofije i da je zajedništvo najvažniji uslov za unapređenje postojećeg stanja.

U ovom broju „Ekologa” donosimo informacije o aktivnostima koje smo imali povodom obilježavanja Dana planete, edukativno – informativne sadržaje, aktuelnosti iz oblasti životne sredine, Euroskop i Ekoskop analize o predloženim NATURA 2000 područjima i kvalitetu vazduha u martu mjesecu, Eco chat sa Aleksandrom Vujovićem, Predsjednikom Mjesne zajednice Stara Varoš, koja je prva dobila sredstva iz EU fondova i još drugih zamirljivosti poput aplikacije o zmijama.

Najavljujemo i Regionalnu konferenciju „Mogućnosti i izazovi održivog upravljanja otpadom”, koja će se povodom Svjetskog dana životne sredine organizovati od 3 do 5. juna na Žabljaku.

Uživajte i ne štampajte Ekolog ☺

Rezultati građanskog monitoringa kvaliteta vazduha za mart 2026. godine

Ekološki pokret „Ozon” je u okviru građanskog monitoringa kvaliteta vazduha, na osnovu izvještaja Centra za ekotoksikološka ispitivanja, koji se dobijaju sa Državne mreže za praćenje kvaliteta vazduha, kojom upravlja Agencija za zaštitu životne sredine, pripremio pregled stanja za mart 2026. godine.

Tokom marta kvalitet vazduha u Sjevernoj zoni karakterisala su prekoračenja granične vrijednosti srednje dnevne koncentracije za PM10 i to: u Pljevljima 10 dana i u Bijelom Polju 8 dana.

U Centralnoj zoni broj dana sa prekoračenjima granične vrijednosti srednje dnevne koncentracije za PM10 čestice je iznosio u: Podgorici-Zabjelo 5, Podgorica Blok V 4 dana i u Nikšiću 1 dan.

U Južnoj zoni nisu registrovana prekoračenja granične vrijednosti srednje dnevne koncentracije za PM10 čestice u vazduhu.

Izmjerene su i veoma visoke koncentracije PM2,5 čestica na mjernim mjestima u Sjevernoj zoni kvaliteta vazduha.

Hemijskom analizom PM10 čestica utvrđeno je povećano prisustvo benzo(a)pirena u uzorcima iz Bijelog Polja, Pljevalja, Nikšića i Podgorice.

U prva tri mjeseca tekuće godine u Pljevljima je registrovano 45 dana sa prekoračenjima granične vrijednosti srednje dnevne koncentracije za PM10, u Bijelom Polju 39, u Podgorici na Zabjelu 25 a u Bloku V 16, dok je u Nikšiću bilo 14 dana.

U Pljevljima i Bijelom Polju već je premašen broj od 35 dana na godišnjem nivou koji je postavljen kao granični.

Izvještaj za mart mjesec koji je pripremio Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica možete preuzeti sa linka

<https://epa.org.me/wp-content/uploads/2026/04/Mart-2026.pdf>

Predložena područja Natura 2000 za kopneni dio teritorije Crne Gore

Uspostavljanje ekološke mreže Natura 2000 predstavlja ključnu obavezu Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji, definisanu kroz završno mjerilo 5 u okviru Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene. U Pregovaračkoj poziciji Crne Gore za ovo poglavlje jasno je definisano da: „U oblasti zaštite prirode, Crna Gora dostavlja Komisiji liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokrivaju tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktive o pticama i Direktive o staništima.“ Ova obaveza podrazumijeva identifikaciju i predlaganje područja koja osiguravaju adekvatnu zastupljenost vrsta i staništa od značaja za Evropsku uniju, u skladu sa Direktiva o pticama i Direktiva o staništima.

U periodu od 2016. godine do danas sprovedena je sveobuhvatna kompilacija podataka o vrstama i staništima od značaja za Evropsku uniju prisutnim u Crnoj Gori. Ovaj proces mapiranja omogućio je uspostavljanje nacionalne baze podataka o biodiverzitetu, koja integriše prostornu distribuciju svih vrsta i staništa sa referentnih lista u skladu sa aneksima Direktive o pticama i Direktive o staništima . Metodološki pristup zasnovan je na analizi podataka i prostorno eksplicitnom modeliranju.

Podaci o rasprostranjenosti vrsta i kartiranje staništa korišćeni su za identifikaciju područja najveće ekološke vrijednosti. Prisustvo, distribucija, brojnost i ekološka funkcionalnost staništa i vrsta predstavljali su osnovne kriterijume za izbor područja. Natura 2000 područja se, u tom smislu, ne definišu administrativno, već kao prostorni odraz obrazaca biodiverziteta. Analiza distribucije omogućila je identifikaciju prioriternih područja za uključivanje u mrežu Natura 2000. Granice predloženih područja definisane su na osnovu prostorne koherentnosti staništa i populacija vrsta, uz očuvanje njihove ekološke funkcionalnosti i integriteta. Posebna pažnja posvećena je izboru najreprezentativnijih područja za svako stanište i vrstu unutar svakog biogeografskog regiona (alpskog i mediteranskog), kako bi se obezbijedila adekvatna pokrivenost i usklađenost sa zahtjevima Evropske unije.

Referentni okvir obuhvata ukupno 91 tip staništa, 131 vrstu iz Direktive o staništima i 137 vrsta ptica iz Direktive o pticama. Trenutno dostupni podaci omogućavaju određivanje područja za 80 vrsta ptica. Izbor područja izvršen je tako da obezbijedi adekvatnu zastupljenost svakog staništa i vrste pojedinačno, u okviru svakog biogeografskog regiona, sa fokusom na područja gdje su najreprezentativniji i od najveće vrijednosti za očuvanje.

Kao rezultat ovog procesa, identifikovana je Natura 2000 mreža koja se sastoji od 56 predloženih područja od značaja za Zajednicu i 30 područja posebne zaštite za ptice.

Agencija za zaštitu životne sredine uputila je zainteresovanoj javnosti (građanima, privrednim subjektima, naučnoj i stručnoj javnosti, državnim organima, organima državne uprave, nevladinim organizacijama i drugim zainteresovanim subjektima), **Javni poziv za učešće u javnoj raspravi o Predlogu područja Natura 2000 za kopneni dio teritorije Crne Gore.**

<https://epa.org.me/2026/04/09/javni-poziv-za-ucesce-u-javnoj-raspravi-o-predlogu-podrucja-natura-2000-za-kopneni-dio-teritorije-crne-gore/>

Javna rasprava će trajati 29. aprila tekuće godine.

U Nikšiću održan info dan povodom Dana Planete Zemlje

NAŠA SNAGA, NAŠ GRAD, NAŠA PLANETA

U organizaciji Sekretarijata za zaštitu životne sredine, Opštine Nikšić, na Dan Planete, 22. aprila, u IPC Tehnopolisu u Nikšiću, održan je info dan na kom su partneri kampanje „Naš Grad, Naš Od(b)raz“ predstavili svoje aktivnosti i planove tokom predstojećeg perioda realizacije.

U pozdravnim riječima VD Sekretarke Sekretarijata za zaštitu životne sredine Jasmine Janković Mišnić i Aleksandra Perovića, izvršnog direktora Ekološkog pokreta fokus je bio na važnosti međusektorske saradnje i konkretnim akcijama povodom obilježavanja važnih ekoloških datuma, kao i predstavljanju edukativnog dijela kampanje „Naš Grad, Naš Od(b)raz“ koji će ove godine pratiti terenske aktivnosti, naročito na onim lokacijama koje su već pod određenim stepenom zaštite i za koje je u toku izrada studija zaštite.

Tema info dana bila je prezentacija rada i aktivnosti potpisnika Memoranduma o saradnji na realizaciji kampanje „Naš Grad, Naš Od(b)raz“, čiji je cilj unapređenje kvaliteta životne sredine u lokalnoj zajednici, promocija prirodnih vrijednosti i odgovornog upravljanje otpadom.

Na info danu govorili su, Jelena Šćepanović iz Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj Opštine Nikšić, Maja Lalatović iz DOO „Komunalno“ Nikšić, Darko Daković iz TO Nikšić, Miloš Džiknić iz EPCG, Nemanja Popović iz Kancelarije Nikšić – Evropska prestonica kulture 2030. godine i Milena Patić iz Uprave za vode.

Uprava za vode se priključila kampanji i daće doprinos realizaciji akcija na Krupačkom i Slanom jezeru.

Edukujte se o zmijama APLIKACIJA ZMIJE CRNE GORE

Period je kada zmije postaju vidljive na mjestima koje se koriste za sportsku rekreaciju, pa zbog interesovanja čitalaca o vrstama, naročito otrovnicama, preporučujemo aplikaciju Zmije Crne Gore, koju je razvilo Ekološko društvo „Zeleni centar“ iz Nikšića a koja je dostupna za preuzimanje na Google play-u..

AKTUELNOSTI

Počeo sa radom prvi vjetrogenerator VE Gvozd

Elektroprivreda Crne Gore je informisala javnost da je počela proizvodnja obnovljive energije na Vjetroelektrani „Gvozd”, puštanjem u probni rad prvog vjetrogeneratora, pojedinačne snage 7MW, a prvi proizvedeni kilovat-sati uspješno su isporučeni u elektroenergetski sistem Crne Gore.

Ukupna instalisana snaga Vjetroelektrane Gvozd iznosi 54,6 MW, dok je očekivana godišnja proizvodnja oko 150 GWh.

Projekat je realizovan uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj, koja je obezbijedila kredit u iznosu od 82 miliona eura.

U narednim danima planirano je sukcesivno puštanje u rad preostalih vjetrogeneratora, čime će Vjetroelektrana Gvozd dostići puni kapacitet. Svečana ceremonija zvaničnog puštanja u rad planirana je za sredinu maja.

Izvor: epcg.com

EKOLOŠKI KALENDAR

4. april	Svjetski dan napuštenih životinja
17. april	Međunarodni dan zdravlja
22. april	Dan planete Zemlje
26. april	Dan obnovljivih izvora energije
30. april	Međunarodni dan zaštite od buke

AKTUELNOSTI

Akcija čišćenja Velike plaže u okviru projekta upravljanja plastičnim otpadom

Povodom 15 godina rada Arhus centra Podgorica (Agencija za zaštitu životne sredine) i Arhus centra Nikšić (NVO „Ozon“), organizuje se niz aktivnosti koje povezuju edukaciju, boravak u prirodi i konkretne akcije na terenu.

Jedna od njih bila je i edukativna posjeta Parku prirode „Solana Ulcinj“, koja je 17. aprila okupila učenike JU „Obrazovni centar Plužine“, njihove nastavnike i predstavnike Agencije. Kroz obilazak ovog jedinstvenog prostora, učesnici su imali priliku da prirodu ne uče iz knjige, već direktno – kroz iskustvo.

U okviru aktivnosti realizovanih na teritoriji Opštine Ulcinj, nakon edukativne posjete Parku prirode „Solana Ulcinj“, organizovana je akcija čišćenja dijela Velike plaže.

Akcija čišćenja realizovana je u okviru projekta „Unapređenje sistema upravljanja plastičnim otpadom u Crnoj Gori“, koji sprovodi #EPAMontenegro uz podršku Sekretarijata Bazelske konvencije.

Na Safari plaži učesnicima su se pridružile kolege iz “Dr. Martin Schneider-Jacoby Association”, zajedno sa svojim volonterima. Uz koordinaciju predstavnika Agencije za zaštitu životne sredine, aktivnosti su sprovedene na terenu, sa fokusom na čišćenje Safari plaže i prostora obližnjeg kampa.

Akcija je uspješno realizovana, a prikupljeni otpad preuzelo je Komunalno preduzeće Ulcinj, koje je pružilo značajnu podršku u njenoj organizaciji.

Izvor: epa.org.me

1 5 godina Arhus centara Podgorica i Nikšić

 arhus-centri.me

AKTUELNOSTI

OTVOREN LIFE JAVNI POZIV ZA 2026. GODINU

🌍 LIFE poziv za dostavu projektnih predloga objavljen je 24. aprila. Sve informacije dostupne su na portalu Funding & Tender Opportunities.

📅 EU LIFE info dani održaće se online od 28. do 30. aprila 2026. godine.

📍 Naš Info dan planiran je u junu, a sve informacije pronaći ćete na našim stranicama.

● POZIVI I ROKOVI:

◆ Projekti standardnih djelovanja (SAP)

- Projekti standardnih djelovanja (SAP-ovi) za cirkularnu ekonomiju i nultu stopu zagađenja – životna sredina
- Projekti standardnih djelovanja (SAP-ovi) za upravljanje životnom sredinom
- Projekti standardnih djelovanja (SAP-ovi) za prirodu i biodiverzitet – Priroda
- Projekti standardnih djelovanja (SAP-ovi) za prirodu i biodiverzitet – Upravljanje i informacije
- Projekti standardnih djelovanja (SAP-ovi) za ublažavanje klimatskih promjena
- Projekti standardnih djelovanja (SAP-ovi) za prilagođavanje klimatskim promjenama
- Projekti standardnih djelovanja (SAP) za upravljanje klimom i informiranje

📅 Rok: 22. septembar 2026.

◆ Projekti tehničke pomoći (TA)

- Tehnička pomoć za pripremu SNAP-ova
- Tehnička pomoć za pripremu SIP-ova – životna sredina
- Tehnička pomoć za pripremu SIP-ova – Klima

📅 Rok: 22. septembar 2026.

◆ Strateški projekti (SNaP i SIP)

- Strateški projekti za prirodu (SNaP)
- Strateški integrisani projekti (SIP) – Životna sredina
- Strateški integrisani projekti (SIP) – Klima (CLIMA)

📅 Rok za Opis projekta (Concept note): 3. septembar 2026.

☐ Rok za Puni projektni prijedlog: 4. mart 2027.

◆ Pripremni projekti (PLP)

- Višeslojni dijalog o klimi i energiji
- Sistem podrške usklađenosti sa ekodizajnom i označavanjem energetske efikasnosti
- Projekti o zakonodavnim i političkim prioritetima

☐ Rok: 22. septembar 2026.

◆ Koordinaciona i podržavajuća bespovratna sredstva (CSA) – potprogram Prelaz na čistu energiju

☐ Rok: 16. septembar 2026.

✓ Teme uključuju: HEATCOOLPLAN, POLICY, RENEWHC, BETTERRENO, INDUSTRY, BUILDSKILLS, DIGITAL, PRIVAFIN, OSS, PDA, ENERPOV, ENERCOM, EMPOWER.

Izvor: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera

AKTUELNOSTI

Praktični vodič za pripremu Lokalnih planova upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom

U okviru projekta „Opštine za EU - osnaživanje lokalnih zajednica u procesu evropskih integracija Crne Gore“ (M4EU) razvijen je Praktični vodič za pripremu Lokalnih planova upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, koncipiran na način da doprinese efikasnosti procesa izrade tih dokumenata, dajući praktične smjernice na osnovu primjera dobre prakse.

Takođe, ovaj vodič se bavi prepoznavanjem ciljnih grupa, mogućih partnera, regionalne saradnje, kanala komunikacije za građanima, ali i procjenom rizika kao preventivnog mehanizma za eventualne probleme u realizaciji lokalnih planova.

Praktični vodič preporučuje i uspostavljanje kontinuirane komunikacije sa građanima kroz informisanje o aktivnostima u oblasti upravljanja otpadom, istraživanje zadovoljstva građana postojećom infrastrukturom za odlaganje i uopšte organizacijom upravljanja otpadom u lokalnim zajednicama, uz mogućnost davanja predloga za unapređenje.

Autor vodiča je Aleksandar Perović.

Projekat M4EU finansira Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, a sprovodi se u partnerstvu sa Ministarstvom javne uprave i Zajednicom opština Crne Gore.

Link za preuzimanje : <https://opstinezaeu.me/wp-content/uploads/2026/04/Prakticni-vodic-za-pripremu-Lokalnih-planova.pdf>

AKTUELNOSTI

SO Nikšić usvojila Odluku o osnivanju Agencije za upravljanje zaštićenim područjima

Skupština opštine Nikšić na XVI sjednici održanoj 21. aprila usvojila je Odluku o osnivanju društva sa organičenom odgovornošću „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima opštine Nikšić“, čime su se stvorili uslovi za formiranje tog privrednog subjekta koje će biti upravljač zaštićenim objektima.

Na teritoriji opštine Nikšić do sada su zaštićena tri objekta prirode:

1. Arboretum-botanička bašta, porodice Kovačević na Grahovu, kao Spomenik prirode,
2. Predio izuzetnih odlika Trebjesa, važno IPA stanište,
3. Gornjepoljski vir kao Spomenik prirode, najveća estavela u Dinaridima.

Trenutno je u izradi šest studija zaštite koje na predlog lokalne samouprave radi Agencija za zaštitu životne sredine.

AKTUELNOSTI

Počelo izgradnja prvog reciklažnog dvorišta u Nikšiću

Nakon sprovedenih procedura počeli su pripremni radovi na izgradnji prvog reciklažnog dvorišta u Nikšiću, čime će se unaprijediti infrastruktura za selektivno odlaganje otpada.

Reciklažno dvorište je smješteno u blizini rampe bivših Boksita, zauzimaće površinu od 1.800 metara kvadratnih. Predmetna lokacija je dugi niz godina bila jedna od najproblematičnijih jer su urpkos postojanju većih kontejnera, nesavjesni pojedinci, odlagali veće količine otpada.

Organizacija i grupacija posuda za odlaganje otpada je predviđena u skladu sa Projektним zadatkom Investitora, Opštine Nikšić. Tipovi i broj posuda reciklažnog dvorišta su locirani duž projektovane interne saobraćajnice.

U sklopu rješenja, u središnjem dijelu dvorišta, predviđeno je proširenje kapaciteta posuda za odlaganje. Prostor za smještaj posuda, dimenzionisan je zavisno od vrste i tipa posude, u dva projektantska modula.

Prvi modul je dimenzija 5x6m a drugi je 3x6m. Na ulazu u reciklažno dvorište predviđen je jedan poslovni kontejner sa infrastrukturnim priključcima za smještaj zaposlenih.

Lokacija reciklažnog dvorišta biće ograđena sa ogradom visine 2m.

MOGUĆNOSTI I IZAZOVI ODRŽIVOG UPRAVLJANJA OTPADOM

Hotel Aleksandar, Žabljak

03–05. jun

IG: Konferencija Žabljak

FB: Regionalna konferencija Žabljak

Organizatori:

Komunalno i vodovod
Žabljak

Partneri:

Medijske aktivnosti Ekološkog pokreta „Ozon”

Emisija NAGLAS, TVCG

Tema: O izgradnji postrojenja za uništavanje zaraženih životinja u Nikšiću

Link za emisiju: <https://youtu.be/wMyQ8i41S1A?si=nvbPgPUEKyQ-w6sQ>

CIN-CG Istražuj.me Aleksandar Perović direktor Ekološkog pokreta Ozon

Link za podcast: <https://youtu.be/qvqTZltIp-Y?si=CVOZvaQfoyl4X1C9>

Jutarnji program „Naše jutro”, RTNK. Tema: 15 godina rada Arhus centara u Podgorici i Nikšiću, gost: Aleksandar Perović direktor Ekološkog pokreta Ozon

Link: https://youtu.be/7TrpRTOor_A?si=lGZW3VXLCTGJ4Vm

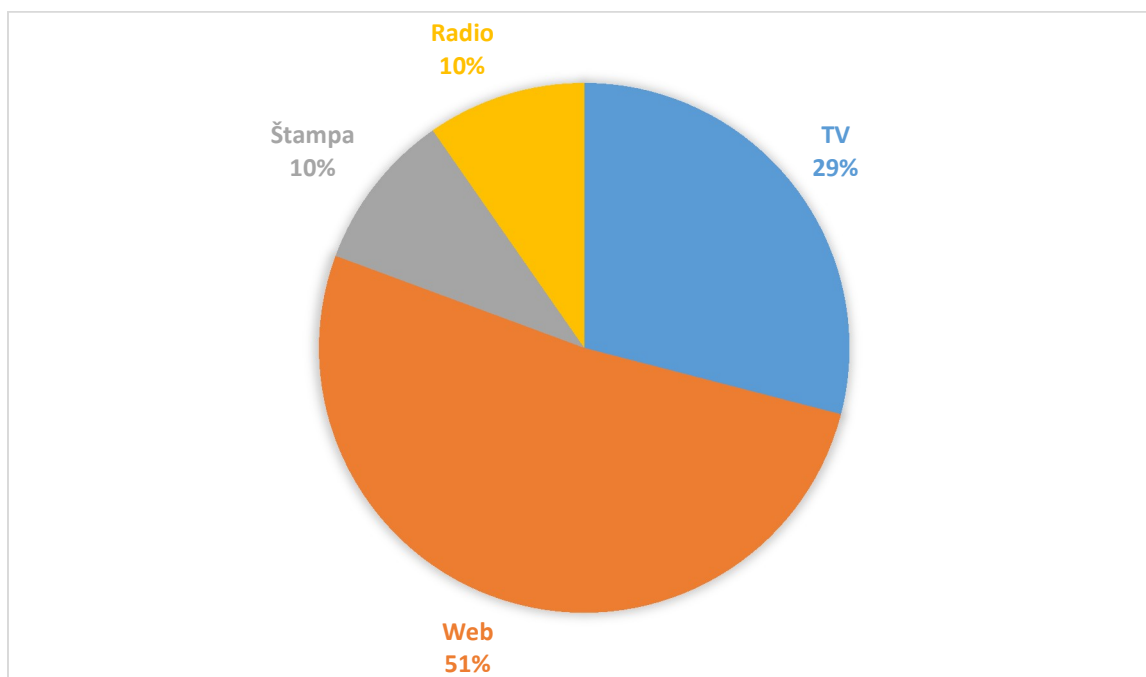
PERSPEKTIVA, RTNK, Milorad Zečević i Aleksandar Perović

Tema: Upravljanje otpadom u Nikšiću

Link za emisiju: <https://youtu.be/CDzXRDAYfBE?si=JgsgMUAD7nO59KgU>

Pregled pojavljivanja po vrsti medija u toku aprila- ukupno 62

NAŠI PRIJATELJI:

niksic.travel

komunalnoniksic.me

rtnk.me

< ECO CHAT >

U ovom broju Ekologa razgovaramo sa Aleksandrom Vujovićem, Predsjednikom Mjesne zajednice Stara Varoš, iz urbanog dijela Nikšića, koja je prva dobila podršku za realizaciju projekata koji se finansiraju iz EU fondova, a tiču se i zaštite životne sredine.

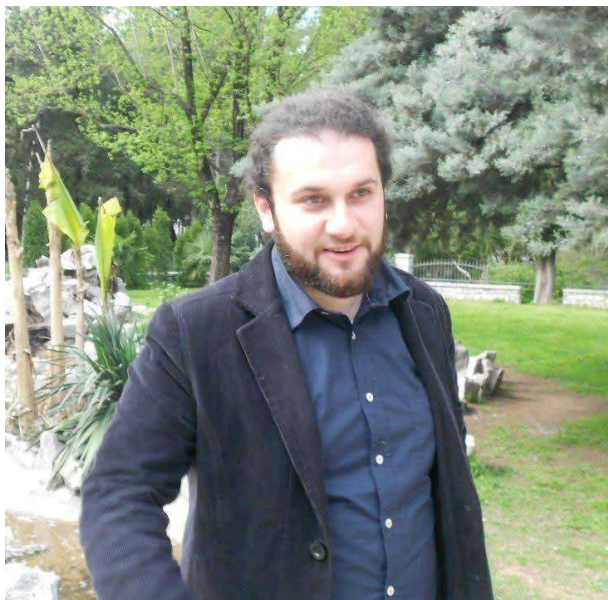
Aleksandar je diplomirao na dva fakulteta Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Nikšiću i Pravoslavnom Bogoslovskom fakultetu „Sveti Vasilije Ostroški“ u Foči.

Kakva su iskustva iz realizacije projekata, koliko su građani uključeni i sa kakvim se izazovima se susreće u cilju obezbjeđivanja održivosti aktivnosti, pročitajte u nastavku.

Sa Aleksandrom je razgovarao Aleksandar Perović, glavni i odgovorni urednik.

Aleksandar Perović: MZ Stara Varoš, koja je simbol urbanog dijela Nikšića, postala je prepoznata i po realizaciji projekata podržanih sredstvima EU, što bi trebalo da bude, a nadam se i da hoće, primjer dobre prakse i za druge mjesne zajednice. Aco, kako se Ekolog bavi temama iz oblasti životne sredine reci nam nešto o projektima koji se tiču ove oblasti, da bi naši čitaoci, a prije svih naši sugrađani bili upoznati sa aktivnostima u koje se mogu uključiti.

Aleksandar Vujović: Zadovoljstvo mi je da govorim za „Ekolog“. Kroz podršku EU fondova uspjeli smo da pokrenemo niz aktivnosti koje se direktno tiču unapređenja našeg urbanog životnog prostora. Fokusirali smo se na ono što Staroj Varoši suštinski treba – revitalizaciju zapuštenih javnih površina, ozelenjavanje i stvaranje malih urbanih oaza koje služe svim generacijama. Kao jedan od najznačajnijih primjera naše međunarodne saradnje, posebno bih istakao projekat EDEN (Ekološki razvoj kroz poljoprivredu za unapređenje urbanog okruženja). U ovom transnacionalnom projektu naša Mjesna zajednica Stara Varoš ima važnu ulogu, a realizujemo ga zajedno sa partnerima iz regiona južnog Jadrana: vodećim partnerom Opštinom Conversano iz Italije, Botaničkom baštom Salenta, GAL Molise Rurale, kao i Opštinom Drač i NVO „Free to Travel“ iz Albanije.

Projekti poput ovog su osmišljeni tako da ne rješavaju samo estetske i infrastrukturne probleme, već i da direktno utiču na ekološku sliku našeg kvarta. Benefiti projekta EDEN za Staru Varoš biće zaista višestruki. Kroz planirane pilot projekte stvorićemo nove zelene površine koje podržavaju lokalnu floru i faunu, čime direktno odgovaramo na izazove brze urbanizacije i gubitka biodiverziteta. Međutim, ono što je možda i najvažnije jeste rad sa ljudima – projekat će doprinijeti povećanju učešća zajednice, njegovanju kulture ekološke odgovornosti i stvaranju ekološki svjesne zajednice koja aktivno zagovara zeleni razvoj. Želimo da Stara Varoš ne bude samo kulturno-istorijski prepoznatljiva, već i ekološki održiva. Pozivam sve sugrađane da prate rad naše MZ i priključe se radionicama, akcijama sadnje i uređenja, jer to je prostor svih nas.

Aleksandar Perović: Kao neko ko je krenuo u pionirske korake kada su ovakve aktivnosti mjesnih zajednica u pitanju, kaži nam kakvi su ti utisci, da li i u kojoj mjeri dobijaš podršku komšija, sa kakvim se izazovima susrećeš kada se radi o sprovođenju aktivnosti i kakva je podrška lokalne samouprave, organizacija civilnog društva, medija?

Aleksandar Vujović: Svaki pionirski poduhvat nosi svoju težinu, jer zahtijeva izlazak iz zone komfora i promjenu ustaljenih navika. Podrška komšija svakako postoji; ljudi prepoznaju trud i dobronamjernost, mada ponekad treba vremena da se savlada početni skepticizam. Ono što snažno želimo da promijenimo jeste taj stav mještana Stare Varoši, ali i svih sugrađana u Nikšiću, da će neko drugi nešto završiti ili uraditi umjesto njih. Ljudi se moraju aktivirati, probuditi volonterizam u sebi i shvatiti da briga o prostoru ne smije da se završi na vratima sopstvenog stana, dok ih za ostalo nije briga.

Što se tiče institucionalne podrške, Mjesna zajednica je prirodno vezana za Opštinu i bez te dobre saradnje nema ni napretka. Imamo jako dobru saradnju sa Opštinom Nikšić, Predsjednikom Opštine gospodinom Markom Kovačevićem, kao i svim Opštinskim sekretarijatima koji se zaista trude da nam izađu u susret. Naš cilj je da kroz projekte budemo istinski partneri Opštini, a ne da nam ona bude samo „bunar želja“ ili adresa za puko podnošenje zahtjeva. Taj pristup moramo mijenjati kod svih, jer smo onaj zastarjeli pogled na Mjesnu zajednicu kao na partijsku ćeliju neke stranke našim dolaskom potpuno anulirali. Idući u tom pravcu, velika mi je želja da – možda baš uz tvoju pomoć, Saša – u narednom periodu napravimo i jedan priručnik o funkcionalnoj Mjesnoj zajednici. Organizacije civilnog društva su nam u ovakvim zamislima velika podrška u smislu ekspertize i umrežavanja, dok su mediji ključni jer nam pomažu da ovakve ideje stignu do šire javnosti, što dodatno motiviši i nas i naše sugrađane da preuzmu odgovornost za svoj grad.

Aleksandar Perović: Imajuću u vidu veliki broj partnera na EU projektima, imaš priliku i da putuješ i obiđeš druge zemlje i gradove, upoznaš se sa primjerima dobre prakse. Uspjevaš li da prenes stečena znanja na svoje okruženje i prepoznaješ li mogućnosti primjene dobrih stvari u našoj lokalnoj zajednici, a tu mislim i na promjenu odnosa ljudi prema životnoj sredini?

Aleksandar Vujović: Putovanja i susreti sa partnerima iz različitih evropskih sredina su dragocjeni, ne samo zbog razmjene ideja, već zbog uvida u drugačiji mentalitetski pristup javnom dobru. U razvijenijim sredinama se vidi kako se odnos prema prostoru njeguje generacijama. Naravno, ne možemo samo prekopirati tuđa rješenja, jer svaki grad ima svoj duh i specifičnosti. Ono što se trudim da prenesem u Nikšić jeste koncept odgovornosti prema zajedničkom prostoru. Inovacije u urbanom planiranju i zaštiti sredine su primjenjive, ali je promjena svijesti najteži i najdugotrajniji posao Suština je naučiti ljude da prostor ispred njihove zgrade ili kuće nije „tuđi“ ili „državni“, već njihov lični životni prostor.

Aleksandar Perović: Naše ime je grčkog porijekla (Aléxandros), nastalo od glagola aléxein (braniti, zaštititi) i imenice anēr (čovjek) u genitivu andrós, što doslovno znači "zaštitnik ljudi" ili "branilac ljudi". Postaviću ti pitanje koje često i sebi postavljam: Vrijedi li biti zaštitnik ljudi i kako pronalaziš motive da „ispravljaš krive Drine“?

Aleksandar Vujović: Kao neko ko se bavio filozofijom i teologijom, često razmišljam o smislu tog našeg „ispravljanja krivih Drina“, ali i o samoj težini imena koje nas spaja. Nositi ime Aleksandar znači nositi jedan drevni arhetip – ono onome ko ga nosi nesvjesno nameće osjećaj dužnosti da bude štiti onima oko sebe. Kroz istoriju, od Aleksandra Velikog koji je spajao svjetove, pa do danas, to ime obavezuje.

Naše bitke danas su tihe i svakodnevnice, i često umiju biti sizifovski posao koji iscrpljuje. Ali, kada se zapitam vrijedi li, odgovor tražim u onoj najvišoj sferi. Zamislite samo šta bi bilo da je Hristos odustao od nas?

On je, vidjevši sve naše mane, grijeha i nesavršenstva ovog svijeta, ipak izabrao da postrada zbog našeg dobra i darivao nam život vječni. Ako je On, koji je bezgrešan, prigrlio sve naše slabosti da bi nas spasio, kako mi imamo pravo da odustanemo od svojih komšija, svog grada i zajednice zbog prolaznog umora ili skepticizma?

Zaštita ljudi i prostora u kojem oni žive je stvar unutrašnje dužnosti. Motivaciju pronalazim u ideji opšteg dobra i u mlađim generacijama koje će naslijediti ovaj grad. Možda mi ne možemo ispraviti svaku nepravdu, ali ako u svom mikrosvijetu učinimo život kvalitetnijim, mi smo ispunili misiju našeg imena. Odustajanje od borbe za bolje društvo značilo bi odustajanje od sopstvene ljudskosti i od onog puta koji nam je Hristos svojim primjerom pokazao – da se za dobro vrijedi boriti do kraja.

Aleksandar Perović: Za kraj razgovora volio bih da mi kažeš, koliko je važna vjera u svemu što radimo, a znajući te lično zadovoljstvo mi je da podijelim sa čitaocima da u tebi prepoznajem vjerujućeg čovjeka u najboljem smislu tog pojma. Da li boravak u lijepoj prirodi, pa bila ona i u urbanoj sredini, poput mjesta ispod hlada višedecenijskog drveta, bilo na klupi ili ne, utiče na duhovni mir koji svi trebamo pronaći u sebi?

Aleksandar Vujović: Hvala ti na tom zapažanju. Vjera je za mene neraskidivo vezana za odgovornost prema bližnjemu. Na neki način, vođenje mjesne zajednice doživljam kao svojevrsan „sveštenečki poziv u civilnom smislu“. Tu se ne dijeli ko je ko, niti se gledaju razlike, već se služi zajednici i rješavaju problemi svakog čovjeka, baš kao što pastir brine o svom stada. Jer, kako kaže Sveto pismo: „Vjera bez djela je mrtva“ (Jakovljeva 2,26) i „Po plodovima njihovim poznaćete ih“ (Matej 7,16). Naša djela u zajednici su ogledalo naše vjere.

Moja potreba da doprinosim Nikšiću korijen ima u porodici. Još kao učenika Osnovne škole „Olga Golović“, moj pokojni otac Rajko me je upisao u Društvo poštovalaca grada, čime sam postao najmlađi nosilac tog zvanja. Danas, kao porodičan čovjek i predsjednik MZ, razumijem da grad, naselje i dvorište moramo voljeti onako kako volimo sopstveni dom.

Priroda za čovjeka ima dubok teološki značaj – ona je prva knjiga o Bogu, kroz koju spoznajemo ljepotu Tvorca. Boravak u njoj, čak i pod hladom jednog urbanog drveta, povratak je duhovnom miru. U tom smislu, često se sjetim izložbe mog pokojnog kuma Vladislava Patrića, koji me je uveo u svijet likovne umjetnosti. Njegov „Vrabac“, ta mala ptica koja doseže nebeske visine, za mene je simbol te hristolike brige za sve stvoreno. To me podsjeća na biblijsku pouku: „Pogledajte na ptice nebeske kako ne siju, niti žnju, ni sabiraju u žitnice; pa Otac vaš nebeski hrani ih“ (Matej 6,26).

Ta svezremana božanska vizija brige za svako stvorenje uči nas da sve što diše ima svoju vrijednost. Čuvajući našu sredinu, mi ne čuvamo samo „prostor“, već čuvamo život koji nam je povjeren na staranje, težeći onim visinama kojima teži i taj kumov vrabac.

Na kraju, ekologija je zaista samo drugo ime za ljubav prema Tvorevini.